

SUPPLEMENT

TO

The Ceylon Government Gazette,

PART II.

FRIDAY, AUGUST 1, 1902.

DRAFT ORDINANCE.

MINUTE.

The following Draft of a proposed Ordinance is published for general information :—

An Ordinance consolidating the Law relating to Buddhist Temporalities in this Island.

Preamble.

WHEREAS it is expedient to amend and consolidate the law relating to the regulation and management of the Buddhist Temporalities in this island : Be it therefore enacted by the Governor of Ceylon, by and with the advice and consent of the Legislative Council thereof, as follows :

CHAPTER I.

Preliminary.

Short title.
Commencement.

1 This Ordinance may be cited for all purposes as " The Buddhist Temporalities Ordinance, 1902," and it shall come into operation at such time as the Governor shall appoint, by Proclamation to be published in the *Government Gazette*, and only in such provinces, districts, and sub-districts as hereinafter provided.

Interpretation clause.

2 In this Ordinance, unless the context otherwise requires—

Temple.

" Temple " shall mean vihare and dewale, and shall include the Dalada Maligawa.

Incumbent.

" Incumbent " shall mean the chief resident priest of a vihare.

Paraveni panguwa.

" Paraveni panguwa " shall mean an allotment of land held by one or more hereditary tenants subject to the performance of service or rendering of dues to a temple.

Maruveni panguwa.

" Maruveni panguwa " shall mean an allotment of land held by one or more tenants-at-will under a temple, and subject to the performance of service or rendering of dues to a temple.

Trustee.

" Trustee " shall include the trustees, or a majority of trustees, elected in terms of section 17, and when more than one trustee is elected under that section, the majority of trustees so elected may have and exercise all or any of the powers, and may perform all or any of the duties, vested in a trustee under this Ordinance.

Governor in Executive Council may exempt any temple from the operation of certain sections of the Ordinance.

3 The Governor may, with the advice of the Executive Council, upon the application of the district committees of the province in which such temple is situate, exempt such temple from the operation of chapter III., sections 17 to 30, of this Ordinance, and with the like advice any such Proclamation revoke.

Division of the island into provinces, districts, and sub-districts.

4 For the purposes of this Ordinance, it shall be lawful for the Governor, with the advice of the Executive Council, by Proclamation to be by him issued and published in the *Government Gazette*, to establish so many provinces as to him may appear expedient, and to divide such provinces into districts and sub-districts, and to declare which of such districts shall be deemed to be the principal district, and with the like advice and in like manner to alter and vary the number and limits of any such provinces, districts, or sub-districts.

CHAPTER II.

District Committees.

District committees.

5 There shall be in each such district a committee to be called "the district committee," to which each of the sub-districts comprised within such district shall return one member, who shall be elected in manner hereinafter provided, and shall hold office for a period of five years and shall be eligible for re-election.

Mode of summoning public meeting for election of district committees.

6 The chief headman of the sub-district, if he is a Buddhist, and, if he is not, then the chief headman of the nearest sub-district who is a Buddhist, shall, as soon as convenient after the coming into operation of this Ordinance, summon a public meeting to be held at a time and place to be determined by him. He shall also, thirty days at least before the time so determined, cause a written notice of such meeting in the Sinhalese language to be affixed to some conspicuous part of each temple within the sub-district, and shall also give due publicity to such notice, by beat of tom-tom or otherwise, on three consecutive days before the day fixed for the meeting.

Qualifications of voters.

7 Every Buddhist priest who shall have been resident within such sub-district for a period of six months or upwards, and every male householder above the age of twenty-one years, and professing the Buddhist religion, within such sub-district, shall be entitled to vote.

Qualifications of candidates for election

8 In order to be qualified to be elected to serve as a member of the district committee, a person must—

- (a) Be a Buddhist layman ;
- (b) Have been the occupier of a house within the district either as owner or tenant for one year previously to the date of his election ;
- (c) Have completed his twenty-fifth year ;
- (d) Not have been convicted of any infamous crime ;
- (e) Not be a paraveni or maraveni tenant of a temple.

Procedure at election meeting.

9 The headman who shall have summoned the meeting shall either himself preside thereat or appoint by writing under his hand some fit and proper person so to preside. Every person entitled to vote shall personally attend at the time and place appointed, and declare to the president the name of the candidate for whom he votes. The president shall enter the names of the voters for the several candidates in lists to be by him kept for that purpose, and shall at the close of the election publicly declare the name of the candidate for whom the greatest number of votes shall have been recorded, who shall thereupon be deemed to be duly elected, and shall grant to such candidate a certificate under his hand of such his election.

Mode of filling up vacancies.

10 Vacancies in the number of members of district committees shall be filled by election according to the procedure laid down in section 9 for the election of original members. Such election shall be held within three months of the occurrence of the vacancy.

Questions as to right of voters and candidates to be decided by president.

11 If at any election meeting any question shall arise as to the right of any person to offer himself as a candidate, or as to the right of any person to vote for any candidate, the president shall then and there make such inquiry as he may deem requisite, and decide the question himself, and his decision shall be final and conclusive.

District committees to select their own president and to make rules.

12 The district committee elected in manner aforesaid shall select one of their number to be president of such committee, and shall make rules for the following purposes :

Purposes for which rules may be made defined.

- (a) For determining the quorum necessary for the transaction of business ;
- (b) For regulating the time and place of their meetings and the conduct and record of their proceedings ;
- (c) For prescribing the form in which all accounts, statements, and returns incidental to their business and that of the trustees shall be kept : Provided that if any district court shall, under section 25, prescribe the form in which the accounts of the trustees shall be kept, such form and no other shall be adopted ;
- (d) For regulating the management of temple schools ;
- (e) For assessing the proportion in which each temple within the district shall contribute a share of the expenses incurred in carrying out the provisions of this Ordinance ;
- (f) For every purpose necessary to the due exercise of their powers and the performance of their duties under this Ordinance.

Rules to be published in the Government Gazette.

13 Such rules shall be published in the *Government Gazette*, and shall thereupon become as legal, valid, and effectual as if the same had been inserted herein, and shall be binding upon and be observed by all parties subject to their operation, all courts, judges, and magistrates shall take judicial notice thereof.

District committee to prepare a register containing certain specified particulars.

14 It shall be the duty of the district committee to ascertain and record in a book to be by them kept for that purpose—

- (a) The name and situation of each temple within the district ;
- (b) The name of the trustee of such temple under this Ordinance ;
- (c) The average annual income for the preceding three years of the offerings made to such temple ;
- (d) The nature, extent, and value of the paraveni and maruveni pangus belonging to such temple ;
- (e) The nature, extent, and value of other lands belonging to such temple, whether held under lease or otherwise ;
- (f) The average annual value at the time of the inquiry of the rents, issues, and profits, other than services actually received by such temple from its lands ; and also the average annual income which the temple would receive from the lands subject to the performance of services to such temple, if such services were commuted ;
- (g) The extent and boundaries of the land required to be reserved for the precincts of each temple, having regard to the convenience of the priesthood and the due performance of religious ceremonies.

Appointment of a commissioner.

15 It shall be lawful for the Governor to appoint as commissioner any competent person to aid the committees in discharging the duties imposed upon them by this Ordinance, and to vest such commissioner with all or any of the powers defined in Ordinance No. 9 of 1872.

District committee may suspend trustee guilty of negligence or misconduct.

Commissioner may dismiss trustee.

Proviso.

16 The district committee shall, whenever it shall be made apparent to them by evidence, which they shall duly record, that any trustee has been guilty of gross negligence or misconduct, suspend such trustee, and forthwith report such suspension, and transmit such evidence to the commissioner, who shall have power to dismiss such trustee and cause another to be elected in his stead in manner provided in section 17; and the decision of the commissioner in regard to such dismissal shall be final and conclusive. Provided always that before such suspension or dismissal the trustee who shall be suspended or dismissed shall be called upon to answer specific charges, which shall be formulated against him, and be allowed an opportunity of defending himself.

CHAPTER III.

Trustees.

Trustees for temples to be elected.

17 When a temple has not been exempted from the operation of this section, there shall be for every such temple not less than one nor more than three trustees, who shall be elected for a term of three years by a majority of the voters resident in the sub-district in which the temple is situated, at a meeting held by the district committee specially for that purpose, and shall be eligible for re-election.

Every such trustee shall give such security and shall receive such remuneration as may be determined by the district committee.

No person, however, who does not possess the qualifications described in section 8 shall be competent either to be elected or to serve as a trustee.

Proviso.

Provided that the principal lay officer of a dewale who has hitherto been styled or called by the title of basnayaka nilame shall continue to hold that title; and the basnayaka nilame now holding office shall be entitled to act as trustee of such dewale for the purposes of this Ordinance, and shall continue to act as such until and unless he retires, or is suspended or dismissed under section 16. In the event of the death, dismissal, retirement, or suspension of a basnayaka nilame of a dewale, a basnayaka nilame shall be elected to such dewale by a majority of the members of the district committee of the district within which such dewale is situate, the ratemahatmayas and korals, being Buddhists, holding office within the revenue districts in which such dewale is situate, and the basnayaka nilames of dewales situate within such revenue district, at a meeting to be held specially for that purpose. Should such dewale be situate within the revenue district of Kandy, the diyawadana nilame shall also be entitled to vote at such meeting.

Proviso.

Provided further that for the purposes of this Ordinance the trustee of the Dalada Maligawa shall continue to be styled and called by the title of diyawadana nilame, and the person now holding that office and title shall continue to act as trustee of the Dalada Maligawa for the purposes of this Ordinance, or until and unless suspended or dismissed under section 16. On the office of diyawadana nilame becoming vacant by death, suspension, or dismissal, a successor shall be elected by a majority of the members of the district committees of the province and district of Kandy, the ratemahatmayas being Buddhists, holding office within the revenue district of Kandy, and the basnayaka nilames of dewales situate within such revenue district, at a meeting to be held specially for that purpose.

Commutation under Service Tenures Ordinance, 1870, to be paid to trustees. The Dalada Maligawa to be a temple under that Ordinance.

18 Any commutation of the services due by any temple tenants which has been or may hereafter be made under the provisions of "The Service Tenures Ordinance, 1870," shall from the time of this Ordinance coming into operation become due and payable to the trustee of such temple. The Dalada Maligawa shall, for the purposes of "The Service Tenures Ordinance, 1870," be deemed to be a temple, anything in the said Ordinance to the contrary notwithstanding.

Trustee to enforce contracts in favour of, and to recover moneys payable to, temple.

19 All contracts made before the date of the coming into operation of this Ordinance in favour of any temple or of any person on its behalf, and all rights of action arising out of such contracts, may be enforced by the trustee or trustees under this Ordinance as far as circumstances will admit, as though such contract had been entered into with him; and all persons who at the said date owe any money to any temple or to any person on its behalf shall pay the same to such trustee or trustees, who are hereby empowered to recover the same by action if necessary. All moneys received or recovered by any trustees under this Ordinance shall be held and appropriated by such trustees in manner and for the purposes provided in section 20.

All movable and immovable property and all offerings to vest in trustee.

20 All property, movable and immovable, belonging or in anywise appertaining to or appropriated to the use of any temple, together with all the issues, rents, and profits of the same, and all offerings made for the use of such temple other than the pudgalika offerings which are offered for the exclusive personal use of any individual priest, shall vest in the trustees of such temple, subject, however, to any leases and other tenancies, charges, and incumbrances affecting any such immovable property; and such issues, rents, profits, and offerings shall be appropriated by such trustees for the following purposes and no other:

Purposes for which trust fund shall be appropriated.

Repair and furnishing of temple and upkeep of temple roads and buildings.

Maintenance of priests and ministerial officers.

Performance of religious services and ceremonies.

Promotion of education.

Relief of the poor and hospitality to priests.

Compensation. Payment of the expenses of working this Ordinance.

- (a) The proper repair and furnishing of such temple and the upkeep of the roads and buildings belonging thereto;
- (b) The maintenance of the priesthood and ministerial officers attached to such temple;
- (c) The due performance of religious services and ceremonies as heretofore carried on, in, or by, or in connection with, such temple;
- (d) The promotion of education;
- (e) The relief of the poor in the case of a dewale, and the customary hospitality to priests and others in the case of a vihare;
- (f) The payment of compensation under sections 36 or 37;
- (g) The payment of such share of the expenses incurred in carrying out the provisions of this Ordinance as shall be determined by the district committee;

Trustee to keep complete and detailed accounts of income and disbursements.

21 It shall be the duty of the trustees to keep complete and detailed accounts—

- (a) Of the offerings made to the temple and of the rents, issues, and profits received by them from the movable and immovable property belonging thereto;
- (b) Of the disbursements made by them for the purposes defined in section 20.

Accounts to be made up half-yearly and transmitted to district court to examine and, if need be, call upon trustees to verify accounts.

22 Such accounts shall be made up once every half-year, and, with a declaration endorsed at the foot thereof as "true and correct," and signed by the trustees, shall be transmitted by them within thirty days from the end of each half-year to the nearest district court, who shall commission such person as it thinks fit to examine and audit such accounts, and such auditor shall be entitled to such remuneration as the court shall determine.

Auditor may call for vouchers and other documents and require declarations to be made.

23 The auditor so commissioned as aforesaid may by notice in writing require the production before him of all books, deeds, contracts, accounts, vouchers, and other documents which he may deem necessary, and may require any person holding or accountable for the same to appear before him at any such audit and examination or adjournment thereof, and to make and sign a declaration with respect to the same.

Penalty for refusing to produce documents, or making false declaration.

24 If any such person neglect or refuse to produce any such books, deeds, contracts, accounts, vouchers, documents, or papers, or to make or sign such declaration, he shall be guilty of an offence and liable for every such neglect or refusal to a fine not exceeding fifty rupees, and to a further fine not exceeding ten rupees for each day during which the offence is continued after he has once been convicted; and if any

such person shall wilfully make or sign a false declaration he shall be liable to be prosecuted under section 190 of the Ceylon Penal Code.

Auditor to report to district committee and district court.

25 The auditor shall at the close of his audit and examination send a report in writing, together with all declarations which may have been made and signed before him, to the district committee of such district, and a duplicate of such report to the district court, which may make such order as it shall think proper. Such court shall also have power to prescribe the form in which all trustees of temples within its jurisdiction shall keep their accounts.

If income not duly accounted for, the district committee to hold public inquiry, and, if necessary, cause the prosecution of trustees reasonably suspected of breach of trust.

26 If the issues, rents, profits, and offerings shall not be duly accounted for as required in section 21, it shall be the duty of the district committee to hold such public inquiry as they may think fit, and, if need be, direct the prosecution of any trustee who may reasonably be suspected of having committed a breach of trust.

Power of trustees to demise temple lands.

27 It shall be lawful for the trustees from time to time or at any time, with the sanction of the district committee, and for such rent and subject to such conditions as they shall deem reasonable, to demise for any terms not exceeding fifty years, all or any of the lands vested in them under the provisions of this Ordinance, save and except such garden and chena lands as may be reserved for the use of the paraveni pangu tenants at the discretion of the said committee. The sanction of the district committee required by this section shall in every case be in writing, certified under the hand of the president of such committee.

Proviso.

Provided that whenever any trustees shall, with the consent of the district committee, be desirous of demising any land for a period of more than twenty years, the sanction of the district judge of the district in which such land is situate shall first be had and obtained by them for that purpose.

Proviso.

Where no trustees have been appointed, the incumbent shall not demise any lands belonging to the temple without the sanction in writing of the district committee; and when the lease is for a period exceeding twenty years, the sanction of the district judge of the district in which such land is situate shall also be necessary as in the case of a lease by trustees.

Duty of incumbent to furnish information to trustee and president of district committee.

28 It shall be the duty of an incumbent to furnish to the trustees of the temple and to the president of the district committee, when called upon to do so, all such information as they may possess regarding (1) the annual income of the temple from the offerings made to such temple; (2) the nature, extent, and value of paraveni and maraveni pangu and other lands belonging to such temple; and (3) the monthly or annual value of the rents, issues, and profits of each and every land belonging to or held by such temple by virtue of any title whatsoever.

Penalty for giving wrong information or obstructing trustee.

29 Any incumbent who, without just cause, withholds from the president of the district committee or the trustees of the temple any information required to be given by the last preceding section, or who wilfully gives to such trustees or president false information regarding the same, or who retains possession of any property vested in trustees under the provisions of this Ordinance, or wilfully obstructs any trustee or causes any trustee to be obstructed in the discharge of his duties, shall be guilty of an offence, and be liable on conviction to a fine not exceeding five hundred rupees.

Trustee may sue and be sued, but shall not be personally liable in costs.

30 It shall be lawful for the trustees to sue under the name and style of "trustees of (name temple)" for the recovery of any property vested in them under this Ordinance or of the possession thereof, and for any other purpose requisite for the carrying into effect the objects of this Ordinance. They shall also be liable to be sued under the same name and style, but shall not be personally liable in costs for any act *bona fide* done by them under any of the powers or authorities vested in them under this Ordinance.

GENERAL.

CHAPTER IV.

Questions to be decided by committees by a majority of votes. President to have a casting vote.

31 All acts whatsoever authorized or required by virtue of this Ordinance to be done by any district committee shall be decided and done by the majority of members present at any duly convened meeting. Provided that when the votes of the members present in regard to any question shall be equally divided, the president shall, besides his vote as a member, have a casting vote.

Proviso.

32 Any member of committee absenting himself from three consecutive meetings shall *ipso facto* vacate his seat, provided however that the committee may for good and sufficient reasons re-appoint him for the remainder of his term of office.

Further Proviso.

Provided further that it shall be lawful for the district committee, upon good and sufficient reasons shown to them, to permit any trustee to resign his office, and for any member of the district committee to resign his membership.

Neglect of duty by trustee.

33 If any trustee after accepting office shall wilfully neglect to perform any of the duties thereto belonging, he shall be guilty of an offence, and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one hundred rupees, or to simple imprisonment not exceeding three months.

Vacancy in office of trustee to be filled up by election.

34 If any person elected as trustee or member of any district committee shall refuse to accept office, or shall resign or die, or shall depart from this island, or shall become bankrupt or insolvent or incapacitated from fulfilling the duties of his office by mental or bodily infirmity or disease, or shall cease to be qualified as required by this Ordinance, then, in the case of such trustee or of any trustee who shall be dismissed under section 16, another trustee shall be forthwith elected in his stead in manner provided in section 17, and in the case of such member the district committee shall cause to be elected another member in his stead, in accordance with the provisions of this Ordinance for the election of first members of a district committee. Provided that in the case of the refusal to accept office, death, incapacity, disqualification, resignation, suspension, dismissal, bankruptcy, insolvency, or departure from the island of any trustee, it shall be competent for the district committee to make provisional arrangements for the performance of the duties of the office pending the election of a successor, and any person who may be provisionally appointed to act as trustee shall have all the powers and be liable to all the duties of a trustee elected under this Ordinance.

Vacancy in office of committee member to be caused to be filled up.

Proviso.

Power to recover possession of property from a suspended or dismissed trustee.

35 Whenever the trustee of any temple who has been suspended or dismissed from his office under the provisions of this Ordinance shall hold or occupy as such trustee, either directly or through any other person on his behalf, any movable or immovable property belonging to any temple, and shall refuse or neglect to deliver possession of such property to the trustees for the time being of the said temple or any person provisionally authorized by the district committee in that behalf, it shall be competent to such trustees, or to the district committee, or the person provisionally authorized by them, to apply to the district court for a warrant requiring the said trustee to deliver possession of the property to such trustees or to the district committee or other person aforesaid. It shall be competent to such court to issue its warrant to the fiscal or deputy fiscal, and give possession accordingly as if it were a warrant issued in execution of its own decree. And for this purpose the application accompanied by the order of suspension or dismissal duly certified under the hand of the president of the district committee shall be *prima facie* evidence of the facts stated in the said order, and shall be sufficient authority for the court to act as aforesaid.

Notwithstanding vacancy remaining

36 In the case of the refusal to accept office, death, incapacity, disqualification, resignation, bankruptcy, insolvency, or departure from the island of any member of any

committee members shall have power to act.

committee established under this Ordinance, and until the appointment of his successor, the remaining members or member of any such committee shall continue to do all and every the acts, matters, and things necessary for carrying into effect the purposes of this Ordinance, anything which may be prescribed in any rules made under this Ordinance relative to the number of members required to form a quorum at any meeting of such committee to the contrary notwithstanding.

Recovery of property improperly alienated.

37 Whenever the district committee are satisfied that any property belonging to any temple has been heretofore sold, mortgaged, or otherwise alienated to the detriment of such temples, it shall be the duty of the said committee to cause the trustees to institute legal proceedings to set aside such sale, mortgage, or alienation, and to recover possession of such property. Provided that in the absence of collusion between the parties the court in setting aside any sale, mortgage, or alienation shall award to the vendee, mortgagee, or alienee the value of any permanent improvements made by him to or upon such property.

Court may set aside leases.

38 Whenever it is proved to the satisfaction of a competent court that any property of any temple has heretofore been leased---

- (a) For a longer term of years than is consistent with the interests of such temple ; or
- (b) On terms showing an improvident alienation ; or
- (c) For clearly inadequate consideration ; or
- (d) For the private benefit of the lessor or any of his relatives or servants ; or
- (e) With a fraudulent intent

such court shall set aside such lease and restore possession of the property to the trustees entitled to hold the same under this Ordinance.

Proviso.

Provided that when there has been no collusion between the lessor and the lessee in respect of the lease so set aside, the court shall award to the lessee reasonable compensation for permanent improvements to the property effected by him during his tenure of the lease.

Trustee or committee member may be sued in district court for any misfeasance, breach of trust, or neglect of duty by any person interested in a temple.

39 Any person or persons interested in any temple, or in the performance of the worship or of the service thereof or the trusts relating thereto, may, without joining as plaintiff any of the other persons interested therein, sue before the district court having jurisdiction in the district within which such temple may be situated, any trustee or member of any committee appointed under this Ordinance for any misfeasance, breach of trust, or neglect of duty committed by such trustee or member in respect of the trusts vested in or confided to him respectively ; and such court may direct the specific performance of any act by such trustee or member, and may decree damages and costs against such trustee or member, and may also direct the removal of such trustee or member.

"Interest" required to enable a person to sue, defined.

40 The interest required in order to entitle a person to sue under the last preceding section need not be a pecuniary or a direct or immediate interest, or such an interest as would entitle the person to take any part in the management or superintendence of the trusts. Any person having a right of attendance, or having been in the habit of attending at the performance of the worship or service of any temple, or of partaking in the benefit of any distribution of alms, shall be deemed to be a person interested within the meaning of the last preceding section.

No future acquisitions of land to be made by temples without the Governor's license.

41 From and after the time when this Ordinance shall come into operation, it shall not be lawful for any temple, or for any person in trust for, or on behalf, or for the benefit of any temple, to acquire any land or immovable property, or any interest in any land or immovable property of the value of fifty rupees or upwards, unless the license of the Governor under the public seal of the island be obtained.

And if any person shall by device, grant, or conveyance, or otherwise purport or attempt to vest in any such temple or in any person or persons in trust, for or for the benefit or on behalf of any such temple any land or immovable property, or any interest therein, of the value aforesaid, and such license as aforesaid is not obtained, such land or property or interest shall devolve on, and become vested in, the lawful heir or heirs of such person notwithstanding such device, grant, or conveyance to the contrary.

Alienation of temple property between the passing of this Ordinance and the appointment of trustees to be null and void.

Repeal.

42 No alienation of movable or immovable property belonging to any temple by sale, mortgage, gift, or otherwise between the date of the passing of this Ordinance and the appointment of trustees to such temple in manner herein provided, shall be of any force or avail in law, but the same shall be absolutely null and void.

43 The Ordinances Nos. 3 of 1889, 17 of 1895, and 3 of 1901 are hereby repealed.

By His Excellency's command,

R. W. LEVERS,
Acting Colonial Secretary.

Colonial Secretary's Office,
Colombo, May 29, 1902.

ලුබ්කාච්චයේ බුඩාගමේ විහාර දේවාලවලට අයිති ගම් බිම්
ආදියෙන් ලැබෙන ආදායම පිළිබඳ නීතිය
ඒකාබද්ධකරණ ආඥාපණනයි.

සාරාංශය.

මේ විප්ලවයේ බුඩාගමේ විහාරදේවාල වලට අයිති ගම් බිම් ආදියෙන් ලැබෙන ආදායම ගැණ විධිවිධාන කරණ පිණිසද ඒවා පාලනය කර ගැණීම පිණිසද පණවා තිබෙන නීතිය අලුත්කොට ඒකාබද්ධකරීම යෝග්‍යව තිබෙන බැවින් ලුබ්කාච්චයේ ගරුතර ආණ්ඩුකාර උතුමානන්වහන්සේ විසින් එහි නීතිදායක මනත්‍රිසභාවේ මනත්‍රණය හා සම්මතය ඇතුළු මෙහි පහත දක්වන නියෝග පණවන්නට යෙදුණා ඇත.

1 වෙනි පරිච්ඡේදය.

පළමුකොට සැලකියයුතු කාරණා.

ලුබ්කාච්චයේ පටන්ගැන්ම.

1. මේ ආඥාපණන “බුඩාගමේ විහාර දේවාල සම්බන්ධ වූ වෂී 190—ආඥාපණන” යන නමින් සෑම කරුණුවලදීම ගෙණහැර දක්වන්නට පුළුවන. තවද එය ආණ්ඩුකාර උතුමානන්වහන්සේ විසින් ආණ්ඩුවේ ගැසට්පත්‍රයේ ප්‍රසිද්ධ කළ යුතු වූ ප්‍රකාශපත්‍රයක නියමකරණ කාර්යයකදී මිත්මකු දක්වන දිසාවලද, පලාත්වලද, අතුරු පලාත්වලද පමණක් වලංගු වීමට පැමිණෙන්නේය.

වෘත්තීය විභාගය.

2. මේ ආඥාපණනේ පදසම්බන්ධයේ අනුසාරයෙන් වෙන අන්දමකට හේරුම්ගන්නට ඕනෑකරකොත් මිස නැත්නම්,

“විහාරදේවාල.”

“විහාර දේවාල” යන්නෙන් විහාර හා දේවාල හැඟේ. තවද ඊටම දළදා මාලිගාවත් ඇතුළත්ය.

“අධිකාරිනැත.”

“අධිකාරිනැත” යන්නෙන් විහාරයක වසන ප්‍රධාන මහ ණුන්තාන්සේ හැඟේ.

“ප්‍රවේණි පංගුව.”

“ප්‍රවේණි පංගුව” යන්නෙන් විහාරදේවාලයකට වැඩ කිරීමට හෝ නිස්සක් දීමට යටත්ව ප්‍රවේණි පංගුකාර යන් එක්කෙණේකු හෝ ඊට වැඩිදෙනෙකු විසින් ගුණනිවිදින බිම්කොටසක් හැඟේ.

“මාරුවෙන පංගුව.”

“මාරුවෙන පංගුව” යන්නෙන් විහාර දේවාලයකට වැඩ කිරීමට හෝ නිස්සක් දීමට යටත්ව විහාරයක් හෝ දේවාලයක් පිළිබඳව නිලකාරයන් එක්කෙණේකු හෝ ඊට වැඩි දෙනෙකු විසින් ගුණනිවිදින බිම්කොටසක් හැඟේ.

“භාරකාරයා”

“භාරකාරයා” යන වචනයට 17 වෙනි වගන්තියේ කියැවෙන හැටියට තෝරාගත් භාරකාරයෝ නොහොත් ඉන් වැඩිදෙනා ඇතුළත්ය. ඒ වගන්තිය යටතේ එක භාරකාරයෙකුට වඩා තෝරා ගත් තොත් එසේ තෝරාගත් භාරකාරයන් වැඩිදෙනාට මේ ආඥාපණත යටතේ භාරකාරයෙකුට ලැබී තිබෙන සියලුම බලපූර්වත්කම් එක්කෝ ඉන් යම් කිසි බලපූර්වත්කමක් තිබේනම් පූර්වත්වූයේ ඇර ඒ පූර්වත්කම් පවත්වනවත් බලය තිබේ. තවද ඒ යටතේ පවත්වන බලය සියලුම රජකාරී නොහොත් ඉන් යම්කිසි රජකාරීයක් කරනට පූර්වත.

කාරක මනුෂ්‍ය සභාවේ මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු උතුමානන් වහන්සේට සම් විහාරයක් හෝ දේවාලයක් ආඥාපණතේ එක්කර වගන්ති වලට යටත් කොට රැස්කරනු ලබන බව.

3. යම් විහාරයක් හෝ දේවාලයක් පිහිටා තිබෙන දිසාවේ දිසානුකූලයන්ගේ ඉල්ලීමට කාරක මනුෂ්‍යයන්ගේ මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු උතුමානන් වහන්සේට එකී විහාරය හෝ දේවාලය මේ ආඥාපණතේ 3 වෙනි පරිච්ඡේදයේ 17 හෝ 18 දැක්වූ වගන්තිවලට යටත් නැතිව නිදහස් බව ආණ්ඩුවේ ගැසට් පත්‍ර මාසිකයේ ප්‍රකාශකරනවත් එම සභාවේ මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු එබඳු දැන්වීමක් අවලංගු කරනවත් පූර්වත.

මේ මිසය දිසාවලටද පළාත්වලටද අතුරු පළාත් වලටද බෙදේ.

4. මේ ආඥාපණතේ අභිප්‍රාය ඉහළින් සඳහා ගැරුණු ආණ්ඩුකාර උතුමානන් වහන්සේට කාරක මනුෂ්‍යයන්ගේ මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු සෑහේය කියා වැටහෙන දිසාවල ගණනක් නියමකරනවත් එකී දිසාවල පළාත්වලට හා අතුරු පළාත්වලට බෙදනවත් එකී පළාත් අතුරෙන් කොසි පළාත ප්‍රධාන පළාතද කිසා දන්වනවත් එම මනුෂ්‍යයන් ඇතුළු එම ආකාරයෙන්ම එකී දිසාවල සහ පළාත්වලද අතුරු පළාත්වලද ගණන හා මාසිම් වෙනස්කොට අත්හැරියක් කරනවත් බලය තිබේ. ඒ වග උතුමානන් වහන්සේ විසින් දැනුම්දී ආණ්ඩුවේ ගැසට් පත්‍රයේ ප්‍රසිධිකරනව මිනිසු.

2 වෙනි පරිච්ඡේදය.

දිස්ත්‍රික් කොමිටි.

දිස්ත්‍රික් කොමිටි.

5. එබඳු එක එක පළාතේ කොමිටියක් පවත්වනු ලැබේ. ඊට දිස්ත්‍රික් කොමිටියකි කියනුයේ. ඒ පළාත ඇතුළත තිබෙන එක එක අතුරු පළාතෙන් එක එක මැම්බර් කෙනෙක් ඇරිය යුතුය. එකී මැම්බර් තැන මිනිසුන්ගෙන් නිකුත් කර තිබෙන හැටියට තෝරා ගත යුතුය. තවද එකී මැම්බර් තැන පස් අවුරුද්දක් නිලධාරීන්ට මිනිසුන් ඇර නැවතත් තෝරාගැනීමට යෝග්‍ය කෙනෙක්ය.

දිස්ත්‍රික් කොමිටි තෝරාගැනීම සඳහා ප්‍රසිධි සභාවක් රැස්කරණ හැකි.

6. අතුරු පළාතේ ප්‍රධාන මුද්‍රාදානියා බුබාගම්කාරයෙක් නම් ඔහු විසින්, තැනනම් ඒ ලඟම අතුරු පළාතේ බුබාගම් කාරයෙක්වූ ප්‍රධාන මුද්‍රාදානියා විසින් මේ ආඥාපණත වලට අදාළ විවිධ පැමිණි පසු අවකාශ ලැබුන කඩිනමින් ප්‍රසිධි සභාවක් රැස්කළ යුතුය. ඒ සභාව ඔහු විසින් නියම කරනු ලැබූ නියමකරණ කාලයකදී පැවැත්විය යුතුය. තවද ඔහු විසින් එසේ නියමකළ කාලයට යටත් පිරිසෙයින් තිස් දවසක් කල් තිබා ඒ සභා රැස්වීම ගැන සිංහල භාෂාවෙන් ලිඟනලද දන් විවිධයක් අතුරු පළාත ඇතුළත එක එක විහාර දේවාලයේ බලාගැනීමට පසු තැනක අලවා තැබිය යුතුය. මේ ඇර සභාව රැස්වීමට නියමකළ දිනට පළමුවෙන් පිටපිටම තුන් දවසක් අණබෙර ගැසීමෙන් හෝ වෙන අන්දමකින් හෝ එකී දන්වීම් පත්‍රයේ කාරණ නිසි හැටියට එළිදරව් කළ යුතුය.

කලාපාලි කියා පිළික අතට නිමිසයක් ගන්නාකම.

7. එකී අතුරු පළාතක ගමාසයක් හෝ ඊට වැඩිකලක් පදිංචිව සිටියාට සෑම මහණනානාන්සේලාද අවුරුදු විසිඑකට වැඩි වයස් ඇත්තාට එකී අතුරු පළාත ඇතුළත බුබාගම් පිළි පදිංචි නොවූ සෑම ගමාසට පරිමිද තමන්ගේ කලාපාලි කියා සිටිනට සෑහෙන තෝරාගැනීම.

පත්වෙන්ට ඉල්ලා සිටින අයගේ තෝරාගැනීම.

8. දිස්ත්‍රික් කොමිටියේ මැම්බර් කෙනෙක් මෙන් රජකාරිය කිරීමට තෝරාගැනු ලැබීමට පිණිස සුදුසු සේක විමට :-

- (a) බුබාගම්කාර සිතියමක් විසිය යුතුය.
- (b) ඔහුගේ තෝරාගැනීමට පළමුවෙන් අවුරුද්දක් ගෙයක අයිතිකාරයෙක්ව ගොඟොත් බදුකාරයෙක්ව පළාතේ පදිංචිවූ කෙනෙක් විසිය යුතුය.

- (c) වයසත් එසිපස්වෙනි අවුරුද්ද සම්පූර්ණ වූ කෙණේක් විසසුතුය.
- (d) නිසිදින අසරධයක් ගැණ වරදට පත්වූ කෙණේක් නොවිය යුතුය.
- (e) විහාරයක හෝ දේවාලයක ප්‍රවේණි පාලකාරයෙක් නොහොත් නිලකාරයෙක් නොවිය යුතුය.

තෝරු ගැණීමට රැස්වෙන සභාවේදී ක්‍රියා කරණ විධිය.

9. යම් මුලාදානියෙකු විසින් සභාව රැස්කරණලද්දේද එ මුලාදානියාම එහි ප්‍රධානත්වයට පැමිණෙන්නට ඕනෑය, නොහොත් ඔහු විසින් එහි ප්‍රධානත්වය දැරීමට සෑහෙන නිසියෙක් තමාගේ අත්සන ඇති ලිඟුමකින් පත්කලයුතුය. කැමැත්ත කියාසිටීමට යුතුකම ඇති සෑමදෙනාම නියම තැනට නියම වේලාවට තමාම ගොස්, තමා යම් ඉල්ලුම්කාරයෙකුට කැමතිද එ ඉල්ලුම්කාරයාගේ නම ප්‍රධානතැනට කියාදෙන්නට ඕනෑය. එවිට ප්‍රධානතැන එ ඒ ඉල්ලුම්කාරයා වෙනුවට කැමැත්ත දෙන අයවලුන්ගේ නාමවල සටහන්කිරීම පිණිස තමා විසින් තබාගතයුතු ලෙඛනවල එවා සටහන්කල යුතුය. තවද තෝරුගැණීමට කැමැත්ත දී හමාරවූ විට, යම් ඉල්ලුම්කාරයෙක් වෙනුවට සටහන්කර තිබෙන නාමවල ගණන අතින් ගණන්වලට වැඩිව තිබේද, ඒ ඉල්ලුම්කාරයාගේ නම ප්‍රසිඛවශයෙන් දන්වන්නට ඕනෑය. එවිට ඒ ඉල්ලුම්කාරයා නිසිඅන්දමට තෝරුගත් කෙණේක් හැටියට කලපනා කරණු ලැබේ. තවද ඔහු එසේ තෝරුගත් බවට ප්‍රධානතැන විසින් අත්සන්කරපු සහතිකපත්‍රයක් ඒ ඉල්ලුම්කාරයාට දියයුතුය.

පුරප්පාඩු සම්පූර්ණ කරණ විධිය.

10. දිස්ත්‍රික් කොමිෂිවල මැමබර් සඛකවේ පුරප්පාඩු වලට පලවුවෙන්ම ඔවුන් තෝරු ගැණීම පිණිස 9 වෙනි වගන්තියේ සඳහන්වූ පිළිවෙලට මැමබර්වරුන් තෝරු පත් කල යුතුය. පුරප්පාඩුවී තුන්මාසයක් ඇතුලත එබඳු තේරීම කල යුතුය.

ඉල්ලුම්කාර සිත් තේද ඔවුන් වෙනුවට කැමැත්ත දෙන අයගේද යෝග්‍යකම් ගැණ අවගන්තා ප්‍රශ්න ප්‍රධාන තැන විසින් විනිශ්චය කලයුතු වග.

11. යමෙක් තෝරුගැණීමට රැස්වෙන සභාවකදී, යම් කෙණේක් ඉල්ලුම්කාරයෙක් විමේ යුතුකම ගැණ නොහොත් යම් ඉල්ලුම්කාරයෙක් වෙනුවට යම් කෙණේක් විසින් කැමැත්ත දීමේ යුතුකම ගැණ ප්‍රශ්නයක් හටගත්තේ නම් ප්‍රධාන තැන විසින් එවේලෙහිම එතැන්හිදී කරන්නට ඕනෑය කියා කලපනාවෙන විභාගයක් කොට ඒ ප්‍රශ්නය තමා විසින්ම තීරණය කලයුතුය. ඒ තීරණයෙන් පසු ඒ ප්‍රශ්නය ගැණ ඔහු විභාගයක් නැත. ඒක තීන්දුවටම කරන්නාවූ විනිශ්චයක් වේ.

දිස්ත්‍රික් කොමිෂි විසින් තමන්ට ප්‍රධානකෙණේක් තෝරුගැණ ව්‍යවස්ථා පැණ විසසුනු වග. අසවල් කාරණා ගැණ ව්‍යවස්ථා පැණවිස හැකිය කියා නියම කිරීම.

12. ඉහතකී ප්‍රකාරයට තෝරුගත් දිස්ත්‍රික් කොමිෂිය විසින් ඒ කොමිෂියේ ප්‍රධානත්වය දැරීමට කෙණේක් තමන් අතරෙන් තෝරුගැණ මෙහි පහත සඳහන්වෙන කාරණාගැණ ව්‍යවස්ථා පැණවිය යුතුයි.

- (a) වැඩකිරීමට සිටින්නට ඕනෑ අයවලුන්ගේ ගණන නියම කරණ පිණිසය.
- (b) ඔවුන්ගේ සභා රැස්වෙන කාලය සහ ස්ථානයද ඔවුන්ගේ කටයුතු කිරීම සහ ඒවා සටහන් කිරීමද පිළිබඳව තිශෝග පැණවීම පිණිසය.
- (c) ඔවුන්ගේ වැඩට සහ භාරකාරයන්ගේ වැඩට වැදගත්තා සියලුම ගණන්ද, ලේඛනද, වාඩ්ද කියා ගතයුතු ක්‍රමය කලින් නියමකරගන්නා පිණිසය. එහෙත් භාරකාරයන්ගේ ගණන් ලෙඛන කිසිය යුතු ක්‍රමය මෙයයි 25 වෙනි වගන්තියේ ප්‍රකාරයට දිස්ත්‍රික් නඩුශාලාවකින් නියමවූනොත් ඒ ක්‍රමය මිස වෙන ක්‍රමයක් ව්‍යවහාර කිරීම යුතුනැත.
- (d) විහාරවලට හෝ දේවාලවලට අයිති පාඨශාලා පිළිබඳව කලමනා දේ කිරීමට විධිවිධාන කරණ පිණිසය.
- (e) මේ ආඥපණ්‍යේ තිශෝග ඉහකිරීම ගැණ වුනාවූ විසදමෙන් කොටසක් ලබාගැණීම පිණිස පලාත ඇතුලත එක එක විහාරයෙන් හෝ දේවාලයෙන් දියයුතු ප්‍රමාණය තක්සේරුකිරීම පිණිසය.
- (f) මේ ආඥපණ්‍යෙන් ප්‍රකාරයට ඔවුන්ට ලැබී තිබෙන බලපෑම්වන්කම් නිසිආකාරයට පැවැත්වීමටද ඔවුන් විසින් කටයුතුව තිබෙන දේ කිරීමටද ඕනෑකාරණා සියලුම කාරණා ගැණ.

ව්‍යවස්ථා
ආණ්ඩුක්‍රම
ගැසට්පත්‍රයේ
ප්‍රසිද්ධ කළ
සූචු වන.

13. එකී ව්‍යවස්ථා ආණ්ඩුක්‍රම ගැසට්පත්‍රයේ ප්‍රසිද්ධ කළ
සූචුය. එවිට ඒවා මිට ඇතුළත් කළාක්මෙන් නීතියට
එකඟ වලංගු බලසහිත වෙත්. තවද ඒවාට යටත්ව
ක්‍රියාකරණ සියලුදෙනාම ඒවා පිළිපදින්නට ඕනෑය. සියලුම
උසාවිද නඩුකාරයෝද මහෙත්‍යාන්වරුද ඒවා නඩුමාණියට
ලෙස සැලකිය යුතුය.

දිස්ත්‍රික්
කොමිෂිය විසින්
ලේකම්පාතක්
සාද එහි නියම
වගන්ති සමඟ
කාරණ
සටහන් කර
හැමියුණුය.

14. මෙහි පහත සඳහන් වෙන කාරණ සොයා දැනගෙන
පොතක සටහන්කිරීම දිස්ත්‍රික්කොමිෂියේ සූචුකමක්ය.
එසේකරණ පිණිස ඔවුන් විසින් තමන් වෙත පොතක් නවා
ගතයුතුය. (සටහන් කළ සූචු කාරණ නම්.)

- (a) පළාත ඇතුළත එක එක විහාරයේ නොහොඟ
දේවාලයේ නම සහ ඒක පිහිටා තිබෙන තැන.
- (b) මේ ආඥපණයේ ප්‍රකාරයට ඒ විහාරයේ හෝ
දේවාලයේ භාරකාරයාගේ නාමය.
- (c) සටහන් කරණ කාලයට ඉස්සරින්ම අවුරුදු
තුනේදී ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට කළ සෑදී
වලින් අවුරුදු පහා ලැබූහ සාමාන්‍ය ආදායම.
- (d) ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට අයිති ප්‍රවේණි පංඟු
වලද මාරුවෙන පංඟුවලද අන්දම සහ තරමන්
වටිනාකමක්ය.
- (e) ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට අයිති අතින් ඉදිවී
බද්දට ගෙන ගුණවිදින හෝ වෙන හැටියකට
ගුණවිදින හෝ එහි අන්දම සහ තරමන්
වටිනාකමක්ය.
- (f) විභාගය කරණ කාලයේදී ඒ විහාරයට හෝ
දේවාලයට ඊට අයිති ඉඩම්වලින් ඇත්තටම අවු
රුදු පහා ලැබූනාවූ, වැඩවල නොව, බදු මුදල්
වලද එලි ප්‍රයෝජනවලද වටිනාකමේ සාමාන්‍ය
ගණනය. තවද ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට
යම් ඉඩම් ගැණ වැඩ කිරීමට යමෙක් බැඳී සිටින
හේද ඒ වැඩ වෙනුවට, මුදල් ගණනක් ගෙව
න්නට තියම කළෝත්, ඒ විහාරයට හෝ දේවාල
යට ඒ ඉඩම්වලින් අවුරුදු පහා ලැබෙන ආදායමේ
සාමාන්‍ය ගණනය.
- (g) එක එක විහාරවත්තට ඉතිරිකොට තිබාගත්
මිනුකරණ ඉඩමේ ප්‍රමාණය සහ මායිමිය. ඔවු
න්ගේ සටහන්ව මිනු සංඝයාට අපහසුවක් නොපැමි
ණෙන හැටියකටත්, ආගමේ ව්‍යපිලිවෙත් නිසි
ආකාරයට පැවැත්වීම සුළු වන්නට හැටියක
වත්ය.

කොමිසාරිස්
කෙනෙක්
පත්කිරීම.

15. මේ ආඥපණයේ ප්‍රකාර දිස්ත්‍රික් කොමිෂියට භාරව
තිබෙන සූචුකම ඉන්කිරීම සඳහා ඒවාට උපකාරවීම පිණිස
යම්කිසි සෑහෙන කෙනෙක් කොමිසාරිස් මෙන් පත්කිරීමටත්
වම් 1872 කේ 9 වෙනි ආඥපණයේ නියම කළ බලසුළුවක්
සියලුම හෝ ඉන් යම් පමණක් හෝ එකී කොමිසාරිස්වැන
කෙරෙහි පැවරීමටත් උතුමානන්වහන්සේට බලය තිබේ.

රජකාරිය
පැහැරදැරීම
ගැණ හෝ
හරිතට
නොකිරීම
නොහොත්
ප්‍රවේණිය
ගැණ හෝ
භාරකාරයෙකු
ගේ වැඩ
අත්හිටවන්නට
දිස්ත්‍රික්
කොමිෂියට බලය
තිබෙන වග.
කොමිසාරිස්
වැනට එකී
භාරකාරයා
මාරුකිරීමට
බලය තිබෙන
වග.
උපනියමය.

16. යම් භාරකාරයෙක් නමාගේ රජකාරිය බොහෝ
සෙසින් පැහැරදැරීමට නොහොත් හරියට නොකරණ
බව නොහොත් ඔහුගේ ප්‍රවේණිය සාක්ෂිවලින් දිස්ත්‍රික්
කොමිෂියට පෙන්වාදුන්විට ඒ සාක්ෂි ඔවුන් විසින් නිසි ආකාර
යට ලියාගෙන එකී භාරකාරයාගේ වැඩේ අත්හිටවා එසේ
අත්හිටුවූ බව කොමිසාරිස්වැන වෙත වහාම රජෝර්තුකරන්
ටත් එකී සාක්ෂි අරින්නට ඕනෑය. එසේ කළ විට කොමිසා
රිස්වැනට එකී භාරකාරයා මාරුකරන්නටත්, 17 වෙනි
වගන්තියේ නියෝග කළ ප්‍රකාරයට ඒ වෙනුවට වෙන කෙ
ණක් පත්කරන්නටත් බලය තිබේ. එසේ මාරුකිරීම ගැණ
කොමිසාරිස්වැනගේ තීන්දුව අනුමතකොට දෙනවාට
අරෝව බේරෙන්නාවූ නිත්යවක්ය. එසේවී නමුත් යම් භාර
කාරයෙකුගේ වැඩේ අත්හිටවනු ලැබේද නොහොත් මාරු
කරණලැබේද අත්හිටවන නොහොත් මාරුකරණ සෑම
විටම එසේ කිරීමට පලමුවෙන් ඔහුට එදිරිව සාදන දෝෂා
දෝර්පණ පත්‍රයේ නියම වගයෙන් පවරා තිබෙන දෝෂවලට
උගතර දෙන හැටියට අන් කරමින් ඔහුගේ නිදේස්කම
පෙන්වා සිටීමට ඔහුට අවකාශ දෙනට ඕනෑය.

3 වෙනි පරිච්ඡේදය.

භාරකාරයෝ.

විහාර දේවාලවලට භාරකාරයන් යෝග්‍යතාවය.

17. යම් විහාරයක් හෝ දේවාලයක් මෙම වගන්තියට යටත් නැති හැටියට නිදහස් නොකර තිබේනම් එකී එක එක විහාරයකට හෝ දේවාලයකට එක්කෙණේකුට අඩු නොවන නොහොත් අන්දෙනෙකුට වැඩිනොවන ගණනක් බැගින් භාරකාරයෝ සිටිය යුතුය. එකී භාරකාරයා හෝ භාරකාරයන් එකී විහාරය හෝ දේවාලය පිහිටා තිබෙන අතුරු පලාතේ පදිංචිවූ කැමැත්ත දෙන අයවලුන්ගෙන් වැඩ දෙනා විසින් ඒ පිණිසම දිස්ත්‍රික් කොමිෂිය විසින් පවත්වන ලද සභා රැස්වීමකදී අවුරුදු තුණක කාලයකට තෝරාගත යුතුය. තවද එකී භාරකාරයා හෙවත් භාරකාරයෝ නැවත තෝරාගැනීමට යෝග්‍යවූ අය වෙත්.

එකී එක එක භාරකාරයා විසින් දිස්ත්‍රික් කොමිෂිය නියම කරණ ආප දෙනට ප්‍රතිඵල ලබන්ටද ඕනෑය.

එසේවී නමුත් 8 වෙනි වගන්තියේ විසතරකල යෝග්‍ය කම නැත්නම් කෙණේකු තෝරාගනු ලැබීමටවත් භාරකාරයෙකුගේ රජකාරිය කිරීමටවත් සුදුස්සෙක් නොවන් ගේය.

ලපනිතමය.

එහෙත් දේවාලයක ප්‍රධාන ගිහි නිලධාරියා මේ දක්වා දරු බස්නායක නිලමේ යන නම මින් මත්තටත් දරණවා ඇත. දැන් ඒ නිලය දරණ බස්නායක නිලමේ මේ ආඥ පණතේ කාරණ සඳහා දේවාලයේ භාරකාරයෙක් හැටියට ක්‍රියාකරන්ට සුදුස්සක් වූවන් හැර මහු නිලය අත්හැර අහක් මෙනකල් නොහොත් අහක්වූනොත් මිස නැත්නම් එක්කෝ 16 වෙනි වගන්තියේ ප්‍රකාරයට රජකාරිය කලකට අත්හිට වන්ට නොහොත් නිලයෙන් අහක්කරන්ට යෙදුනොත් මිස නැත්නම් භාරකාරයා හැටියට නොකඩව ක්‍රියාකරන්ට ඕනෑය. යම් දේවාලයක බස්නායක නිලමේකෙණේකු මැරුණ විට, නිලයෙන් මාරුකරන්ට යෙදුන විට, නිලයෙන් අහක්වූන විට නොහොත් කලකට රජකාරිය හවත්වන්ට යෙදුන විට ඒ දේවාලයට බස්නායක නිලමේකෙණේකු තෝරාගත්තේ ඒ දේවාලය තිබෙන පලාතේ දිස්ත්‍රික් කොමිෂියේ සාමාජිකයන් අතුරෙන් වැඩිදෙනා විසින්ය. ඒ දේවාලය පිහිටා තිබෙන ආදෘශ්‍ය පලාතේ නිල දරණ බුඩාගමිකාරවූ රටේ මහත්වරුන් හා කෝරලලාගෙන්ද ඒ ආදෘශ්‍ය පලාතේ පිහිටා තිබෙන දේවාලවල බස්නායක නිලමේවරුන්ගෙන්ද සුකතවූ ඒ පිණිසම පැවැත්වියයුතු සභා රැස්වීමකදීය. ඒ දේවාලය තිබෙන්නේ මහනුවර ආදෘශ්‍ය පලාත ඇතුළත නම් එබඳු සභා රැස්වීමකදී දියවඩන නිලමේවත් කලපතාව කියා සිටීමට යුතුකම තිබේ.

ලපනිතමය.

තවද මේ ආඥපණතේ කාරණ සඳහා දලද මාලිගාවේ භාරකාරයාට පලමු ලෙස දියවඩන නිලමේ යන නාමය වැඩ භාර මේ. දැන් ඒ නිලය හා නාමය දරණ අය මේ ආඥපණතේ කාරණ සඳහා දලද මාලිගාවේ භාරකාරයා හැටියට පලමු ලෙස ක්‍රියාකරන්ගේය, නොහොත් 16 වෙනි වගන්තියේ ප්‍රකාරයට රජකාරිය කලකට අත්හිටවනකල්, අත්හිටවීමටවූවන් මිස නැත්නම් එක්කෝ නිලයෙන් මාරු කරණ කල්, මාරුකලාගත් මිස නැත්නම් එකී භාරකාරයා හැටියටම රජකාරිය පලමු ලෙස කරන්ගේය. මරණයෙන් හෝ කලකට අත්හිටවීමෙන් හෝ මාරුකිරීමෙන් හෝ දියවඩන නිලමේගේ නිලය පුරප්පාඩු වූන විටකදී මහනුවර දිසාවේ සහ පලාතේ දිස්ත්‍රික් කොමිෂිය විලසාමාජිකයන් අතුරෙන් වැඩිදෙනා විසින් මහනුවර ආදෘශ්‍ය පලාතේ නිලදරණ බුඩාගමිකාරවූ රටේ මහත්වරු සහ එබඳු ආදෘශ්‍ය පලාතේ ඇතුළත පිහිටා තිබෙන දේවාලවල බස්නායක නිලමේවරු රැස්වී ඒ පිණිසම පැවැත්වියයුතු සභා රැස්වීමකදී එකී පුරප්පාඩුවට පත්වීමට කෙණේකු තෝරාගන්ට ඕනෑය.

රජකාරි සම්බන්ධ වූ 1870 වේ ආඥපණත යටතේ ගෙවියයුතු වැරදි භාරකාරයන්ට ගෙවන්ට ඕනෑ බව. දලද මාලිගාව ඒ ආඥපණතට අනුකූලව විහාරයක් හෝ දේවාලයක් බව.

18 “රජකාරිය මිබකවූ 1870 වේ ආඥපණතේ” නියෝග යටතේ විහාර දේවාල ගම් ගුකනිවිදිත කෙණේකු කරන්ට ඕනෑ වැඩ රජකාරිය වෙනුවට දැනට ගෙවන නොහොත් මිනමත්තෙහි ගෙවන්ට නියමවෙන යම් මුදල් ගණනක් ඇද්ද එය මේ ආඥපණත වලංගුවීමට පැමිණෙන කාලයෙහි සිට ඒ විහාරයේ නොහොත් දේවාලයේ භාරකාරයාට ලැබෙන්නට නිසිවූ ගෙවියයුතුවූ ගණනක්ය. දලද මාලිගාව, ඒ ආඥපණතේ කොසිහැටි කියා තිබුනත්, “රජකාරි සම්බන්ධ වූ 1870 වේ ආඥපණතේ” කාරණ සඳහා විහාරයක් හෝ දේවාලයක් කොට සැලකිය යුතුයි.

විහාරයක් හෝ දේවාලයක් වෙනුවෙන් කළ කොන්ත්‍රාත් භාරකාරයා එයින් බලෙන් ඉවත්කරවන්නට ගෙවියයුතු මුදල් අයකරන්නටත් මනු බව.

19. මේ ආඥපණ්ණ වලංගුවීමට පැමිණෙන දිනට මත් ගෙය් යම් විහාරයක් හෝ දේවාලයක් වෙනුවෙන් නො ගොස් ඒ ගැණ සිටින කෙනෙක් වෙනුවෙන් කළ සියලුම කොන්ත්‍රාත්ද ඒ කොන්ත්‍රාත් නිසා නඩුකිසන්ට තිබෙන සියලුම සුනුකම්ද නමුත් නොගොස් නමත් හා සමගම කොන්ත්‍රාත්තුව කලාක් මෙන් භාරකාරයා නොගොස් භාරකාර යන් විසින් පුළුවන් පමණ දුරට මේ ආඥපණ්ණේ ප්‍රකාර යට ඉවත්කරවිය හැකිය. එක් දිනදී යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට නොගොස් ඒ වෙනුවෙන් සිටින කෙනෙකුට මුදලක් නියම සිටින සෑම දෙනම ඒවා එක් භාරකාරයාට නොගොස් භාරකාරයන්ට ගෙවිය යුතුය. ඔහු නම් නඩු කිසා අයකිරීමට භාරකාරයාට නොගොස් භාරකාරයන්ට මෙයින් බලය දෙනු ලැබේ. මේ ආඥපණ්ණ යටතේ භාර කාරයන්ට ලැබුන එක්කෝ ඔවුන් විසින් අයකළ සියලුම මුදල් මෙහි 20 වෙනි වගන්තියේ නියමකළ අන්දමට සහ කාරණා වලට එක් භාරකාරයන් විසින් තබාගෙන විසදීමකළ යුතුය.

සියලුම ව්‍යවස්ථාපිත නියමල දේවල් සහ සියලුම පුජාවල් භාරකාරයාට පැවරිය යුතුවන.

20. යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට අයිතිවූ එක්කෝ යම් කිසි අන්දමකින් වැදගත්තාවූ එක්කෝ එහි වැඩට කැප කරණලද්දවූ සියලුම ව්‍යවස්ථාපිත නියමල දේද එහි සියලුම ඵල ප්‍රයෝජන සහ බදු මිලද යම්කිසි මහණන්තාන්සේ කෙනෙකුට අනුත් හා සහභාගිකමක් නැතුව නවීයම ප්‍රයෝජන විදීම පිණිස කළ සුදගලික පුජාවල් නොවන්නාවූ, එක් විහාරයට නොගොස් දේවාලයට වැඩසඳහා කළ සියලු පුජාවල්ද එක් විහාරයේ හෝ දේවාලයේ භාරකාරයන්ට භාර වෙන්නේය. එහෙත් ඒ භාරය, එහි නියමල දෙයකට වැද ගන්නා බදුවලටද වෙනත් අන්දමේ ගුණනිදීමවලටද ඒ ගැණ අයකළයුතු ගෙවිලිවලටද ඇප උකස් ආදී නියමල යටත්වූ භාරයන්ය. එහි ඵලප්‍රයෝජන හා බදු මිලද පුජා වල්ද එක් භාරකාරයන් විසින් මෙහි පහත දක්වන කාරණා වලට මිස වෙන කාරණාවකට නොගත යුතුය :-

භාරකාර නිවෙස අරමුදල මොන කාරණාවලට විසදීමකළ යුතුද යන වග

විහාරය හෝ දේවාලය හිසිකැවීමට අලුත්වැඩියා කොට ඊට නිසි බඩු සපයා තිබීමත් ඊට අයිති පාරවල් සහ වෙනත් නිලී ආරක්‍ෂා කිරීමත්ය.

සාකච්ඡා සහ සේවක නිලධාරීන් රක්‍ෂා කිරීම.

ආගමේ වත්පිළිවෙත් සහ සිරිත් පැවැත්වීම.

ශිලපාසාන ඉගෙනීමට ආධාර උපකාර කිරීම.

දිළිඳුන්ට උපකාර කිරීම සහ සංඝයාට ආගන්තුක සත්කාර කිරීම.

අලාභ හානිවලට ගෙවීම.

මේ ආඥපණ්ණෙන් මනුකරණ කාරණා ඉවත්කිරීමට වූනාවූ විසදීම් ගෙවීම.

භාරකාරයන් විසින් සම්පූර්ණ ව්‍යසාර ඇති අය වැග ලේඛන තැබීම යුතු වග.

- (a) විහාරය හෝ දේවාලය නිසි ගැටියට අලුත්වැඩියා කොට එහි තිබිය යුතු බඩු සපයා තැබීමත් ඊට අයිති පාරවල් සහ ගොඩනැගිලි ආරක්‍ෂා කිරීමත්ය.
- (b) එක් විහාරයට හෝ දේවාලයට අයිති සංඝයා සහ එහි සේවානම්කරණ නිලධාරීන් රක්‍ෂා කිරීමය.
- (c) එක් විහාරයේ හෝ දේවාලයේ එක්කෝ ඒ උදෙසා එක්කෝ ඒ සමබන්ධව ආගමේ වත්පිළිවෙත් සහ සිරිත් මත් ඉහත පවත්වාපු ආකාරයට තිසි අන්ද මට පැවැත්වීමය.
- (d) ශිලපා සංඝ ඉගෙනීමට ආධාර උපකාර කිරීමය.
- (e) දේවාලයක හමි දිළිඳුන්ට උපකාර කිරීමය; විහාර යක හමි සංඝයාට සහ වෙනත් අයට සිරිත්වූ ආගන්තුක සත්කාර කිරීමය.
- (f) 36 වෙනි නොගොස් 37 වෙනි වගන්ති යටතේ අලාභහානිවලට ගෙවීම.
- (g) මේ ආඥපණ්ණේ නියෝග පිළිපැදීම සඳහා වූනාවූ විසදීම්වලින් යම් කොටසක් ගෙවිය යුතුයයි දිස් තුක්කොම්විය විසින් නියමකරණු ලැබේද ඒ කොටස ගෙවීමය.

21. භාරකාරයන් විසින් සම්පූර්ණ ව්‍යසාර ඇති ගණන් ලේඛන තබාගැනීම යුතුව තිබෙන්නේ :-

- (a) විහාරයට හෝ දේවාලයට කළ පුජාවල් ගැණත් ඊට අයිති ව්‍යවස්ථාපිත නියමල දෙයින් නමන්ට ලැබුන බදුමිල හා ඵල ප්‍රයෝජන ගැණත්ය. තවද,
- b) 20 වෙනි වගන්තියේ නියම කළ කාරණාවලට නමන් විසින් කලාවූ විසදීම් ගැණත්ය.

ගමාසයකට වරක් ගණන් සාදා දිස්ත්‍රික් නඩුශාලාවට ඇරිය යුතුය. දිස්ත්‍රික් නඩු ශාලාව විසින් එසේ එවන ගණන් පරික්ෂාකොට ඕනෑකමක් තිබේනම් ගණන් සැබෑවට පෙන්වන්නට කියා භාරකාරයින්ගෙන් ඉල්ලාපිවිය යුතු වන.

22. ගමාසයකට වරක් එකී ගණන් සාදා ගමාසය ගෙවුන නැත් පටන් තිස්දිනක් ඇතුළත භාරකාරයන් විසින් ඒවා “සැබෑය” “හරිය” කියා එකී පහත සහතිකකොට ලියා අත්සන්වනවා ඉතා ලංවු දිස්ත්‍රික් නඩුශාලාවට ඇරිය යුතුය. දිස්ත්‍රික් නඩුකාරවැන විසින් සුදුසුයයි කල්පනාවෙන කෙ ගණන් ඒවා පරික්ෂාකොට බලා ශුඛකිරීම පිණිස පත්කල යුතුය. තවද එකී ගණන් පරික්ෂාකරන විසින් නඩුකාරවැන නියමකරණ ප්‍රතිඵලයන් ලැබිය යුතුයි.

ගණන් පරික්ෂකවැනට වෛචරිකාල සහ වෙනත් ලියවිලි පෙන්වන ලෙස ඉල්ලාසිටින්නට සහතිකයක් කරන්නට කියා අණකරන්නට, පුළුවන වන.

23. ඉහතකී ප්‍රකාරයට පත්කල ගණන් පරික්ෂකවැනට ඕනෑය කියා කලාපනාවෙන සියලුම පොත්, ඔප්පු කොන් ත්‍රාත්, ගණන්, වෛචරිකාල කඩදසිය සහ වෙනත් ලියවිලි ගෙණවිට පෙන්වාසිටින්නට ඕනෑය කියා ලියා දැන්වන්නට පුළුවන. තවද ඒවා තමාවෙන තිබෑ ගණ ඉන්න කෙගෙණක් නොහොත් ඒ ගැණ වගකියන්නට බැඳී සිටින කෙගෙණක්, එසේ ගණන් පරික්ෂාකොටබලා ශුඛකරණ විට, නොහොත් කල්දමු දිනකට, ඇවිත් පෙණිසිටින හැටියටත් ඒ ගැණ සහතිකයක් කොට අත්සන්කරණ හැටියටත් අණකරන්නට පුළුවන.

ඔප්පු කඩදසි ආදී පෙන්වා සිටින්නට බැරිය කීමට එක්කෝ බොරුවට සහතිකයක් කිරීමට දඬුවම්.

24. යම් කෙගෙණක් එබඳු පොත්, ඔප්පු, කොන්ත්‍රාත්, ගණන්, වෛචරිකාල කඩදසිය, ලියවිලි හෝ වෙනත් කඩදසි පෙන්වා නොසිට අතපසු කලොත් එක්කෝ පෙන්වා සිටින්නට බැරියකීවොත් එක්කෝ එබඳු සහතිකයක් නොකර හෝ ඊට අත්සන්නොකර අතපසුකලොත් එක්කෝ සහතිකයක් කරන්නට නොහොත් අත්සන් කරන්නට බැරිය කීවොත් ඒ අය වරදකාරයන්ය. තවද ඔහු එසේ අතපසු කරණ නො හොත් බැරිය කියන එක එක වතාවට රුපියල් පණහකට වැඩි නොවන දඩයකටද, එක වරක් වරදකාරයා වුනාසිත් පසු ඒ වරද පලමුලෙසම කරමින් සිටින එක එක දවසට රුපියල් දහය බැගින් වැඩිදුර දඩයකටද යටත් වෙන්නට ඕනෑය. තවද එබඳු කෙගෙණක් කැමැත්තෙන්ම බොරු සහතිකයක් කලොත් එක්කෝ ඊට අත්සන්කලොත් ලංකා විපයේ දණ්ඩනීති සංග්‍රහයේ 190 වෙනි වගන්තියේ ප්‍රකාර යට ඔහුට එදිරිව නඩුගන්ව යෙදේ.

ගණන් පරික්ෂක සැන විසින් දිස්ත්‍රික් කොමිෂියටද දිස්ත්‍රික් නඩුශාලාවටද රපෝර්තුකල යුතු වන.

25. ගණන් පරික්ෂකවැන විසින් ගණන්බලා පරික්ෂාකලා සිත් පසු රපෝර්තුවක් ලියා තමා ඉදිරියේ කලාවු සහ අන් සන් කලාවු යම් සහතිකපත්‍ර තිබේනම් ඒ සියල්ලත් සමග එකී පලාගේ දිස්ත්‍රික් කොමිෂියටද එකී රපෝර්තුවේ දෙවෙනි පිටපතක් දිස්ත්‍රික් නඩුශාලාවටද ඇරිය යුතුය. එවිට නඩු කාරවැනට සුදුසුය කියා කලාපනාවෙන ආඥාවක් දෙන්නට පුළුවන. තවද එකී නඩුකාරවැනට තමාගේ බලමණධලය ඇතුළත තිබෙන විහාරවල හෝ දේවාලවල සියලුම භාර කාරයන් විසින් ගණන්තැබියයුතු විධිය නියමකිරීමට බලය තිබේ.

ආදායමේ හරි ගණනක් සුදුන්කොන් දිස්ත්‍රික් කොමිෂිය විසින් ප්‍රසිඛ විනාශයක් කොට, ඕනෑනම් ජයවස හඬගස ගැණ භාරකාර යන්ගැණ සැක කිරීමට සැලකණ කාරණ තිබෙනවිට ඔවුන්ට එදිරිව නඩුකියන්නට සැලැස්විය යුතු වන.

26. 21 වෙනි වගන්තියෙන් ඕනෑකර තිබෙන හැටියට එලප්‍රයෝජන බදුමිල පුජ් යන මේවාගැණ හරි ගණනක් නුදුන්කොන් ඒ කාරණයගැණ දිස්ත්‍රික් කොමිෂිය විසින් සෑහේය කියා හිතෙන ප්‍රසිඛ විභාගයක්කොට, ඕනෑනම්, යම්කිසි භාරකාරයෙක් විශ්වාසහඩගය කළේදෝහෝසි සැක කිරීමට සැලකණ කරුණු පෙණෙන විට, ඔහුට විරුඬව නඩු කියනලෙස අණකල යුතුය.

විහාර දේවාල වලට අයිති ඉඩම් බදුදීමට භාරකාරයින්ට තිබෙන බලය.

27. දිස්ත්‍රික් කොමිෂියේ අවසරය ඇතුළු තවද සෑහේය කියා ඒ කොමිෂිය කලාපනාකරණ බද්දකටද එසේ කලාපනා කරණ නියමවලටද යටත්කොට භාරකාරයන්ට මේ ආඥ පණහේ නියෝගවල ප්‍රකාරයට තමන්ට පවරුදී තිබෙන සියලුම ඉඩම්කඩම් හෝ එයින් යම් කිසිවක් පණහට වැඩි නොවන අවුරුදු ගණනකට කළින්කලට හෝ යම් කිසි කලක බදුදෙන්නට පුළුවන. එහෙත් බදුදෙන්නේ එකී කොමිෂියේ කලාපනාවේ හැටියට ප්‍රවේණිපංගුකාරයින්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ඉතිරිකරණ වතු සහ හේන් බිම් අත්ඇරෙද්දීය. මේ වගන්තියෙන් ඕනෑකරණ දිස්ත්‍රික් කොමිෂියේ අව සරය සෑම විටම ලියවිලිකින් දෙන්නට ඕනෑවොත් ඇර ඒ කොමිෂියේ ප්‍රධානවැනගේ අත්සනින් සහතිකකොට තිබෙන්නට ඕනෑය.

උපහිංසන.

තවද සමිකිසි භාරකාරයෙක් දිස්ත්‍රික් කොමිෂියේ කැමැත්ත ඇතිව අවුරුදු විස්සට වැඩි කාලයකට අම්බවමක් බදු දෙන්නට කැමැති විටකදී ඒ ඉඩම පිහිටා තිබෙන පලාතේ දිස්ත්‍රික් නඩුකාරවරයාගෙන් අවසරයක් ඒ පිණිසම පලමු කොට ලබාගෙන තිබෙන්නට ඕනෑය.

යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට භාරකාරයන් පත්වී නැත්නම් එහි අධිකාරිතාන විසින් දිස්ත්‍රික් කොමිෂියේ අවසරය ලියවිල්ලක් පිට ලබාගෙන මිස නැත් නම් එකී විහාරයට හෝ දේවාලයට අයිති කිසියම් ඉඩමක් බද්දට නොදිය යුතුයි. තවද බදු කාලය අවුරුදු විස්සට වැඩිවුවිට භාරකාරයන් විසින් දෙන බද්දක් ගැණ නියමවූ ලෙස එකී ඉඩම තිබෙන පලාතේ දිස්ත්‍රික් නඩුකාරයාගේ අවසරයක් ඕනෑය.

අධිකාරිතාන විසින් භාරකාරයාට සහ දිස්ත්‍රික් කොමිෂියේ ප්‍රධානතානට යම් යම් කාරණා දැනුම්දෙන්නට ඕනෑ බව.

28. (1) යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට කරණ පුද පුනවලින් අවුරුදුපතා ලැබෙන ආදායම ගැණද (2) ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට අයිති ප්‍රවේණිපංඟු මාරුවෙන පංඟු සහ වෙනත් ඉඩම්වල අන්දම ප්‍රමාණය සහ විවිධාකාර ගැණද (3) යම් කිසි හිමිකමක් කරණකොටගෙන ඒ විහාරයකට හෝ දේවාලයකට අයිති නොහොත් ඒ විහාරයක හෝ දේවාලයක භුක්තියේ තිබෙන සෑම ඉඩමවල එක එක ඉඩමෙන් මාස්පතා නොහොත් අවුරුදුපතා ලැබෙන බදු මුදලේ ආදායම්වල සහ ලාභප්‍රයෝජනවල පවිනාකෑ ගැණද දන්තාපු සියලුම කාරණා දැනගත්ව ඕනෑකල විට කදී විහාරයේ නොහොත් දේවාලයේ භාරකාරයන්ට සහ දිස්ත්‍රික් කොමිෂියේ ප්‍රධානතානට දැනුම්දීම අධිකාරිතානගේ යුතුකමය.

වැරදි කාරණා දැන්වීමට නොහොත් භාරකාරයාට බාධාකිරීමට දඬුවම.

29. යම් අධිකාරිකෙණෙක් මේ ලගම ඉහළින් තිබෙන වගන්තියේ ගැටියට දන්වන්නට ඕනෑ කාරණාවක් සෑහෙන කාරණාවක් නැතිව දිස්ත්‍රික් කොමිෂියේ ප්‍රධාන තානට හෝ විහාරයක නොහොත් දේවාලයක භාරකාරයන්ට නොදන්වුවහොත් එක්කෝ ඒ ගැණ එකී ප්‍රධානතානට හෝ භාරකාරයන්ට බොරු කාරණා ඕනෑවාටම දන්වුවහොත් එක්කෝ මේ ආඥපණයේ නියෝගවල ප්‍රකාරයට භාරකාරයන්ට ලැබී තිබෙන දෙයක් අත්දැර භුක්තියින්දෙන් එකකෝ ගුප්තකාරික කරණ අතර භාරකාරයෙකුට ඕනෑවාටම බාධාකලොත් එක්කෝ බාධාකෙරෙව්වොත් ඔහු පරදක් කල කෙණෙක්ය. ඒ වරද මජ්ඣමන විට රුපියල් පනසියයකට වැඩිනොවන්නාවූ දඩයකට යටත්වෙන්නට ඕනෑය.

භාරකාරයන් විසින්ද, ඔවුන්ට එදිරිවද, කසු ක්ෂේට්‍ර අවසර තිබේ. එසේත් භාරකාරයන් තමන්ගේම අතීන් විභදම් ගෙවීමට බැඳී පිත්තෝ නොවෙති.

30. භාරකාරයන්ට මේ ආඥපණයේ ප්‍රකාරයට භාරදී තිබෙන යම් ඉඩම් කඩවි ආදියක් නැවත ලබාගැනීමේ ඒ ඒකීය හෝ ඒවා නැවත භුක්තියේදීම පිණිස හෝ මේ ආඥපණයේ අදහස් ඉක්බිතිව සඳහා ඕනෑකරන්නාවූ වෙනස්කම්කරණයක් පිණිස හෝ "[අසවල්] විහාරයේ නොහොත් දේවාලයේ භාරකාරයෝය" කියා නම සඳහන්කොට ඒ නමින් හා වාස ගමන් නඩුකියන්නට එකී භාරකාරයන්ට අවසර තිබේ. තවද එම නාමයෙන් සහ වාසගමින් ඔවුන්ට එදිරිව යම්කු විසින් නඩුකියනොත් ඊට යටත්වෙන්නට ඕනෑය. එහෙත් මේ ආඥපණයේ ප්‍රකාරයට ඔවුන්ට ලැබී තිබෙන බලපූර්වත්කමන් ඔවුන් විසින් අවංකව කලාවූ යම් ක්‍රියාවක් ගැණ තමන්ගේම අතීන් විභදම් ගෙවීමට බැඳී නැත.

4 වෙනි පරිච්ඡේදය.

සාමාන්‍ය කාරණා.

කොමිෂි විසින් වැඩිදෙනාගේ කැමැත්ත දීමට හැරිනට පුහුණු විසඳිය යුතුය. මෙකන් වැඩිදෙනා විරක් කැමැත්ත දීමට බලය සහාසනී ඇතිව තිබෙන්නට ඕනෑබව.

31. දිස්ත්‍රික් කොමිෂියක් විසින් කීර්තව මේ ආඥපණයෙන් බලය ලැබී තිබෙන නොහොත් ඕනෑකර තිබෙන සියලුම ක්‍රියාවලී කොසි අන්දමේ ක්‍රියාවලී විනමුක් තිසිආකාරයට රැස්කරණලද සභාවකදී ඉදිරිපිට සිටින මැමිබර්වරුන් අතුරෙන් වැඩිදෙනා විසින් නියෝජකොට කල යුතුය. එහෙත් යම් ප්‍රජනකයන්ගැණ ඉදිරිපිට සිටින මැමිබර්වරුන්ගේ කැමැත්ත දීම සමසමව බෙදී තිබෙන විට සභාපතිවරයාට මැමිබර්වරුන්ගේ සේ තමාගේ කැමැත්ත දීම ඇර නළ වාරයක් කැමැත්ත දිය හැකිය.

32. කොමිෂියේ යම් මැමිබර් කෙණෙක් පිටපිටම සභාවාර අණකට නොපැමිණිවිට ඒ කාරණය ගේ කුකොටගෙන මහුගේ නිලයෙන් ඔහු අහස්විය යුතුය. එහෙත් මේ කොමිෂියෙහි ගොදු සෑහෙන කාරණා පෙන්වා සිටිය විටකදී ඔහු නිලලත් අවශ්‍ය කාලයටත් නැවතත් පත්කිරීමට කොමිෂියට බලය තිබේ.

ලපනිමය.

එසේවිනමත් භාරකාරයෙක් හොඳ සූභගණකාරණ දිස්
ත්‍රික් කොමිටියට පෙන්වාදීවිය විටකදී ඔහුට වැඩෙන් අත්
ඇරෙන්ට අවසරදීමට ඒ කොමිටියට බලයකිබේ, තවද දිස්
ත්‍රික් කොමිටියේ මැමිබර් කොමිෂන් කුට මැමිබර් කමෙන් අත්
ඇරෙන්ට බලය කිබේ.

භාරකාරයා
විසින් රජකාරිය
කොකිවීම.

33. යම් භාරකාරයෙක් නිලය පිළිගන්නාසිත් පසු ර්ට
අසීති රජකාරියක් නොකර ඕනෑවාටම පැහැරඇරයොත්
ඒ අස වුරදත් කල කෙණේක්ස, ඒ වරද මජ්ඣන විට රුපි
යල් සියයකට වැඩිනොවන දඩයක් ගෙවීමට හෝ තුන්
මාසයකට වැඩි නොවන කාණ බරපතල වැඩ නැතුව හිර
අඩසසියේ සිටීමට හෝ යටත්වෙත්ව ඕනෑය.

භාරකාර
යෙකුගේ නිලය
පුරප්පාඩු
වුණාත් ඒ
වෙනුවට
කොණක්
කෝරගණ
පත්කල සුතුට ග

34. භාරකාරයෙක් කොට නොහොත් දිස්ත්‍රික් කොමිටියක
මැමිබර් කෙණේක් කොට තෝරගත් කෙණේක් ඒ තනතුර
පිළිගන්ට බැරිය කීවොත් එක්කෝ මනාපයෙන්ම අත්ඇරු
ණේත් එක්කෝ නැසිනියොත් එක්කෝ ලංකා විපයෙන් පිට
ගියොත් එක්කෝ වසතු නඩහනට ලැබූ නොහොත් නග
ගෙවන්ට බැරි කෙණේක් වුවොත් එක්කෝ ආර්ථික දුළුල
කමක් හෝ මානසික දුළුලකමක් හෝ රෝගාතුරකමක්
නිසා නිලය රජකාරිය කරන්ට බැරව සිටීමෙන් එක්කෝ
මේ ආඥපණතෙන් ඕනෑකර තිබෙන හැරියට යෝග්‍යකම්
නැතිවුවොත් එබදු භාරකාරයෙක් වෙනුවට නොහොත්
16 වෙනි වගන්තියේ ප්‍රකාරයට මාරුකරණ ලද්දවූ භාරකාර
යෙක් වෙනුවට වෙන භාරකාරයෙක් 17 වෙනි වගන්තියේ
නියෝගකර තිබෙන අන්දමට වගාම තෝරගතයුතුය, තවද
මෙහි කී මැමිබර් වෙනුවට දිස්ත්‍රික් කොමිටියක පලද්වෙනි
වාරයේ මැමිබර්වරුන් තෝරගැනීමේ පිණිස මේ ආඥපණ
තේ තිබෙන නියෝගවලට එකඟව, වෙන මැමිබර් කොමිෂන්
තෝරගන්ට දිස්ත්‍රික් කොමිටිය විසින් සැලැස්විය යුතුය.

කොමිටියේ
මැමිබර්
කොණකුගේ
නිලය - රජපාඩු
වුණාත් ඒ
වෙනුවට
කොණක්
පත්කරවන්ට
ඕනෑවග.

ලපනිමය.

එසේවිනමත් භාරකාරයෙක් තනතුර පිළිගන්ට බැරිය කී
විටකදී හෝ මාරුණ විටකදී හෝ ගර්භගතියේ නොහොත්
අදහසකිසේ සිනහුවන නිසා ඔහුට වැඩකරන්ට බැරිවූන
විටකදී හෝ යෝග්‍යකම් නැති විටකදී හෝ ඔහු බැරියන්
තෙත්ම අත්ඇරුණ විටකදී හෝ වසතුගතනිසා ලැබූ විටකදී
නොහොත් නගගෙවන්ට බැරි විටකදී හෝ ඔහු ලංකා විප
යෙන් පිට ගිය විටකදී හෝ වැඩේ අත්හිටවූ විටකදී හෝ
මාරුකල විටකදී හෝ එකී භාරකාරයා වෙනුවට කෙණේක්
තෝරගන්වනකල් ඒ තනතුරේ වැඩකරීම පිරිසිස විකකලකට
පවතින පිළිවෙලක් යොදගන්ට දිස්ත්‍රික් කොමිටියට බලය
කිබේ. තවද භාරකාරයෙක්සේ ක්‍රියාකරීම පිණිස විකකල
කට පත්කරන්ට යෙදුන අංශට මේ ආඥපණත යටතේ තෝර
ගත් භාරකාරයෙකුට තිබෙන සියලුම බලය එවන්කම් තිබේ.
තවත් ඇර ඔහු විසින් කටයුතු සියලුම රජකාරිද කලයුතුය.

වැඩේ
අත්හිටවන ලැබූ
නොහොත්
මාරුකරණ ලැබූ
භාරකාරයෙකු
ගෙන් දේපල
නැවත ලබා
ගැනීමට බලය.

35. යම් විටක මේ ආඥපණතේ නියෝගවල ප්‍රකාරයට
වැඩේ අත්හිටවනු ලැබූ නොහොත් මාරුකරණ ලැබූ යම් විභා
රයක හෝ දේවාලයක භාරකාරයෙක් යම් විභාරයකට හෝ
දේවාලයකට අසීති වංචලදේපල හෝ ස්වභාව දේපල භාර
කාරයෙක් සේ තමා විසින්ම නොහොත් තමා වෙනුවෙන් අත්
කොණකු විසින් අත්අඩංගුවේ පවත්වමින් එක්කෝ තනි
විදීමත් එකී විභාරයට හෝ දේවාලයට එවකට පත්ව සිටින
භාරකාරයන්ට හෝ දිස්ත්‍රික් කොමිටිය විසින් ඒ ගැණ බලයදී
විකකලකට පත්කල කෙණේකුට හෝ එක් දේපල භාරකොදී
පැහැරඇරයොත් එක්කෝ භාරදෙන්ට බැරිය කීවොත් එකී
භාරකාරයන්ට හෝ දිස්ත්‍රික් කොමිටියට හෝ ඒ කොමිටිය
විසින් විකකලකට බලයදුන් අයට හෝ එකී භාරකාරයා
විසින් දේපල එකී භාරකාරයන්ට හෝ දිස්ත්‍රික් කොමිටියට
හෝ ඒ කොමිටිය විසින් විකකලකට බලයදුන් අයට හෝ භාර
දෙන හැරියට අණකරමින් වරන්තුවක් දෙනලෙස දිස්ත්‍රික්
නඩුකාරවෑනගෙන් ඉල්ලා සිටීන්ට බලය කිබේ. ඒ නඩුකාර
වෑන විසින් පිස්කාල්තෑනට හෝ බැඳුම් පිස්කාල්තෑනට වර
න්තුව ඇරලා ඒ නඩුකාරවෑනගේම නඩුතීන්දුවක් ඉහට
කරණ පණිස වරන්තුවක් ඇති කල්හි කරන්නාක් මෙන්
එකී ඉල්ලීමේ හැරියට දේපල භාරදෙන්ට බලය කිබේ.
එසේ කරණ පිණිස එකී ඉල්ලුම්පත්‍රය හා සමග වැඩේ අත්හිට
වීමට හෝ මාරුකරීමට කලාවූ දිස්ත්‍රික් කොමිටියේ ප්‍රධාන
තෑනගේ අත්සන් ඇති නිසආකාර සහතිකකල අඤුවක්
තිබෙන්ට ඕනෑය. ඒසේ දෙනලද ඉල්ලුම්පත්‍රය එකී ආඥපණ
සඳහන්වූ කාරණ බලපාරවම සැබෑගැනීමට සාක්ෂියක්වෑත්
ඇර ඉහතකී ලෙස ක්‍රියාකරීමට නඩුකාරවෑනට සෑහෙන
බලකඩදසියක් වේ.

ඇමැත්තුවක්
වුන නමුත්
කොමිටියේ
ඉතිරි
මැමිබර්වරුන්ට
ක්‍රියාකිරීමට
බලය තිබෙන
වග.

36. මේ ආඥපණ්ණ යටතේ පිහිටුවනලද කොමිටියක මැමිබර් කෙනෙක් ඒ තනතුර පිළිගන්ව බැරිකඩවිටකදී හෝ මැරුණ විටකදී හෝ ගර්ථ ගතකියේ නොහොත් ඥානයක් තියේ නිතභාවය නිසා වැඩකරන්ව බැරිවුන විටකදී හෝ යෝග්‍යකම් නැතිවිටකදී හෝ කැමැත්තෙන්ම අත්ඇරුණ විටකදී හෝ වසතුභව්‍යායන ලැබූ විටකදී හෝ නය ගෙවන්ව බැරි විටකදී හෝ ලබිකාවිෂයෙන් පිට ගිය විටකදී හෝ ඒ වෙනුවට කෙනෙක් පත්වෙතකල් එකී කොමිටියේ ඉතිරි මැමිබර් හෝ මැමිබර්වරු විසින්, එකී කොමිටියේ සභාධිපතිම කදී යම් ප්‍රශ්නයක් තීරණයකරගැණීමට ඕනෑකරණ මැමි බර්වරුන්ගේ ගණන ගැණ මේ ආඥපණ්ණ යටතේ පණවන ලද්දවූ ව්‍යවස්ථාවක වෙන අන්දමකට යමක් ජයමකරතිබෙ න්ව පුළුවන් නමුත්, මේ ආඥපණ්ණේ අදහස් ඉගෙනගිවිමිණිස ඕනෑකරණ සෑම සියලු ක්‍රියාවලද කාරණවල් යහ දේවල්ද නොකඩවි පලවුලෙස කලයුතුය.

අයුත්තේ
අත්සනක
කළාවූ දේපල
නැවත
ලබාගැණීම.

37. යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට අයිති දේපල ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට අලාභ පෑමිණෙන හැටියකට මීට ඉහත විකුණලා නොහොත් උසස්කරලා නොහොත් වෙන අනුමැතින් අත්සනකකරලා තිබෙන බව දිස්ත්‍රික් කොමිටියට හොඳකාර දැනගන්ව ලැබුන විටකදී එකී විකි ණීම නොහොත් උකස නොහොත් අත්සනක කිරීම අව ලංගුකොට එකී දේපල නැවත ලබාගත්තාපිණිස භාරකාර යන් ලවා නඩුකියවීම එකී කොමිටියේ යුතුකමක්ය.

ලපනියමය.

එසේවිනමුත් දෙපසය අතරේ ප්‍රයෝගයක් නැතිවිටකදී නඩුකාරතැන විසින් යම් විකිණීමක් හෝ උකසක් හෝ අත්සනකකිරීමක් හෝ අවලංගුකිරීමේදී මුදලට ගත් අයට නොහොත් උකසට ගත් අයට නොහොත් තමාගේ සහකාර යට ගත් අයට එකී දේපලවලට හෝ දේපලවල සර්වභ යෙන් වැඩිදියුණුවක්කර තිබෙනම් එකී වටිනාකම ලැබෙන හැටියට නඩුකියවු කලයුතුය.

බදුකාර අවලංගු
කරන්ව
නඩුකාරතැනට
පුළුවන් බව.

38. (a) යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට අයිති දේපල ඒ විහාරයට හෝ දේවාලයට ප්‍රයෝජන ලැබෙන්නට බැරිතරම් දීඝි කාලයකට මීට ඉහත බදුදීලා තිබෙන බව, නොහොත්
- (b) බදු පොතේදුටල හැටියට අපරිඤාචෙන් අත් සහකාර කරලා තිබෙන බව, නොහොත්
 - (c) අඩු ගණනකට බදුදීතිබෙන වග පැහැදිලිලෙසම පෙනෙන බව, නොහොත්
 - (d) බදුදෙන අයගේ නොහොත් ඔහුගේ නැගෙනුගේ නොහොත් වැඩකාරයෙකුගේ පුද්ගලික ප්‍රයෝජ නය සඳහා බදුදී තිබෙන බව, නොහොත්
 - (e) වංචා අදහසකින් බදුදීලා තිබෙන බව

ලපනියමය.

සෑහෙණ බලය ඇති නඩුකාරයෙකුට හොඳකාර ඔපපුළුන විටකදී එකී නඩුකාරගැන විසින් එකී බද්ද අවලංගුකොට මේ ආඥපණ්ණ යටතේ ඒ දේපල භාරව පිවිත්ව ඕනෑවූ භාර කාරයන්ට ඒවා නැවත භාරදිය යුතුය.

ගකටයුත්තක්
අණ හෝ
විශවාස කඩගස
ගැණ හෝ
ගත්කාරිය
පැහැරඇදීම
ගැණ හෝ
විහාරයක
නොහොත්
දේවාලයක
කාරණ පිලිබදව
යම් වැදගත්
කමක් ඇති
කෙනෙකු විසින්
භාරකාරයෙකුට
නොහොත්
කොමිටියේ

එහෙත් එසේ අවලංගුකල බද්ද ගැණ බදුදෙන අය සහ බදුගත් අය අතරේ ප්‍රයෝගයක් නොතිබුන විටකදී නඩුකාර ගැන විසින් බදුකාරයට බද්දකරණ කාලයේදී ඔහු විසින් දේපලවලට සර්වභයෙන් කල වැඩිදියුණුව ගැණ සෑහෙණ ගණනක් ලැබෙන ලෙස තියමකල දුතුය.

39. යම් විහාරයක් හෝ දේවාලයක් ගැණ එක්කෝ එකී වැදුම්පිටුම කිරීම හෝ අවතේව ගැණ හෝ ඊට අයිති භාර වල් ගැණ වැදගැන්මක් ඇති කෙනෙකු හෝ කෙනෙකුගේ විසින්, මේ ආඥපණ්ණේ ප්‍රකාරයට පත්කරණලද භාරකාර යෙකු හෝ කොමිටියක මැමිබර් කෙනෙකු විසින් තමාට භාරදෙන්වනොහොත් පවරන්ව යෙදුනාවූ කාරණ සම්බන්ධ කල අයුත්තක් ගැණ හෝ විශ්වාසභංගයක් ගැණ හෝ ගත් කාරිය පැහැර ඇදීමක් ගැණ හෝ, එකී විහාරය නොහොත් දේවාලය පිහිටා තිබෙන පලාතේ නඩු ඇයිමට බලය ඇති දිස්ත්‍රික් නඩුලාලාවේ, එකී විහාරයේ හෝ දේවාලයේ කාරණ ගැණ වැදගත්කමක් ඇති වෙන කෙනෙක් පැමිණිලිකාර සෙක්වීමට එකතුකරගෙනෙණ, නඩුකියන්ව පුළුවන. තවද එකී භාරකාරය හෝ මැමිබර් විසින් යම් ක්‍රියාවක් විශේෂ යෙන් කරණහැටියට අණකරන්වත් එකී භාරකාරයා හෝ

මැමිබර්
කෙනෙකුට
විරුධව දිස්ත්‍රික්
නඩුගාරාමේ
නඩුකරණයට
පුළුවන්බව.

නඩුකරණයට යම්
කෙනෙකුට
පුළුවන්වෙත
පිණිස තිබෙන්නේ
මිනුකරණ
“වැදගත්කම”
විසාර කිරීම.

ආණ්ඩුකාර
උතුමානන්
වහන්සේගේ
අවසර නැතුව
මන්මතු විහාරය
කැවින්
දේවාලයකට
වත් ඉඩම්
ලබාගැනීම
තහනම් බව.

මේ ආඥපණත
නිදහසින් භාර
කාරයන් පත්
කිරීමටත් අතරේ
විහාර දේවාල
සංකයා දේපල
අත්පත්තක
කිරීම අවලංගු
බව.

අවලංගු කිරීම.

මැමිබර් විසින් අලාභය හා වියදම් ගෙවන හැටියට නඩුකරණ
ද්‍රව දෙන්නටත් එකිභාරකාරයා හෝ මැමිබර් නිලයෙන් අහස්
කරණ හැටියට අණකරන්නටත් එකී නඩුගාරාමේ නඩුකාර
තැනට බලය තිබේ.

40. මේලභම ඉහළින් තිබෙන වහන්සේගේ ප්‍රකාරයට නඩු
කරණයට පුළුවන්වෙන පිණිස යම් කෙනෙකුට තිබියයුතු වැද
ගත්කම මුදල් පිළිබඳව කරුණක්ව තිබෙන්නට මිනුකරණයෙන්
නැත, එක්කෝ පැහැදිලිවගයෙන් තමාටම තිබෙන වැද
ගත්කමක් වෙන්නට මිනුකරණයෙන් නැත, එක්කෝ භාරවූ
දේවල් ගැණ කලමනාකිරීමට හෝ එහි ප්‍රධානතාවයට හවුල්
වෙන්නට සෑහෙන තරමේ වැදගත්කමක්ව තිබෙන්නට මිනු
කරණයෙන් නැත. යම් විහාරයක හෝ දේවාලයක වැදුම්
පිළිම හෝ ආවරණව කිරීමේදී එහි පැමිණීමට යුතුකම ඇත්
නාවූ එක්කෝ එහි පැමිණෙන පුරුද්දක් ඇතුව සිටියාවූ
එක්කෝ දන්දීමේ ඵලයෙන් කොටසක් ලබන පුරුද්දක්
ඇතුව සිටියාවූ යම් කෙනෙකුගේ ඇද්ද ඒ අය මේ ලභම ඉහළ
වගන්තියෙන් සහවන කෙනෙකුකැසී කලපනා කලියුතුය.

41. මේ ආඥපණත වලංගු වීමට පැමිණිනැන් පටන් ඉන්
පසුව විහාරයකට හෝ දේවාලයකට එක්කෝ යම් විහාරයක්
හෝ දේවාලයක් ගැණ, නොහොත් ඒ වෙනුවෙන් එක්කෝ
ඒ උදෙසා, යම් භාරකාරයෙකුට හෝ, ලංකාවේ ආණ්ඩුමේ
මුද්දරය දරණ අවසර පත්‍රයක් උතුමානන්වහන්සේගෙන්
ලබාගෙනගෙන, රූපියල් පණහක් නොහොත් ඊට වැඩි
ගණනක් වටිනාකම ඇති ඉඩමක් හෝ වෙන නිශ්චල දේපල
එක්කෝ යම් ඉඩමකින් හෝ වෙන නිශ්චල දේපලවලින්
සවුලක් ලැබීම යුතුනැත. තවද යම් කෙනෙකු එබඳු
අවසරපත්‍රයක් පලමුවෙන් ලබාගෙනගෙන අනන්ත කැමැත්ත
කින් හෝ තැබිපත්‍රයකින් හෝ සින්නක්කර මජ්ඣම පිට
හෝ වෙන ආකාරයකින් හෝ එකී විහාරයට හෝ දේවාල
යට නොහොත් එකී විහාරය හෝ දේවාලය ගැණ එක්කෝ
ඒ වෙනුවෙන් හෝ ඒ උදෙසා භාරකාරයෙක්ව සිටින කෙ
ණෙකුට නොහොත් භාරකාරයන්ව සිටින අයවහන්සලට ඉහත
කී වටිනාකම ඇති යම් ඉඩමක් හෝ වෙන නිශ්චල දේපල
එක්කෝ එහිත් සවුලක් පවරණ අභිප්‍රායක් හැඟවීමෙන්
එක්කෝ පවරණට උත්සාහ කලොත් එකී ඉඩම හෝ දේපල
නොහොත් සවුල අනන්තකැමැත්තක් පිට හෝ තැබිපත්‍රයක්
පිට හෝ සින්නක්කරයක් පිටදුන් නමුත් නඩුමාගීයේ ප්‍රකාර
යට හිමිකම් ඇති උරුමක්කාරයාට නොහොත් උරුමක්කාර
යන්ට ලැබී ඔවුන් සහනක වන්නේය.

42. යම් විහාරයකට හෝ දේවාලයකට අසීතී වංචල දේ
පල හෝ නිශ්චල දේපල මේ ආඥපණත නිත්යකරගත් දින
ටත් මෙහි නියෝගකර තිබෙන හැටියට භාරකාරයන් පත්
කරණ දිනටත් අතරේ විකිණීමෙන් හෝ උකස්කිරීමෙන්
හෝ තැබිදීමෙන් හෝ වෙන අන්දමකින් හෝ අත්සනක
කලොත් ඒ අත්සනක කිරීමෙන් නඩුමාගීයේ ප්‍රකාරයට
බලයක්වත් වැදගත්මක්වත් නැත. ඒක සම්ප්‍රණීයෙන්ම
නිෂ්චලව අවලංගු වෙන්නේය.

43. වසි 1889යේ 3 වෙනි ආඥපණතද, 1895යේ 17 වෙනි
ආඥපණතද, 1901යේ 3 වෙනි ආඥපණතද මෙයින් අවලංගු
කලා ඇත.

(පිටපත්කළ බවට)

D. D. WEERESINGHE, Mohandiram,
Acting Chief Sinhalese Translator to Government.